

слухання, читання, письма, що має безумовні переваги. Структура заняття-екскурсії, ефективна у плані засвоєння краєзнавчої інформації, має фабульну основу, що забезпечує цілісність і зв'язність усіх його дидактичних компонентів, а також активізує в іноземців чинник емпатії, посилює мотивацію до вивчення матеріалу та полегшує його сприйняття. Комплекс вправ і завдань спрямований на запам'ятовування нових слів, що є фокусом краєзнавчого контексту, створення довкола них асоціативно-емоційного образу, набуття інокомунікантами навичок вживання цих слів у мовленні тощо. Презентація краєзнавчої інформації у формі заняття-екскурсії дозволяє не тільки подавати новий матеріал у цікавій нестандартній формі і практично закріпити його за допомогою різних вправ, а й залучити всіх студентів до активної роботи на уроці, що підвищує ефективність навчання.

Література:

1. Безкоровайная Л.С., Штыленко В.Е., Штыленко Е.Л. Глобус: Практический курс для начинающих изучать русский язык. Харьков: ХНАДУ, 2008. Часть 1. 184 с.
2. Лісовий М. Лінгвокраїнознавчий аспект у викладанні української мови як іноземної. *Актуальні проблеми навчання іноземних студентів на сучасному етапі: матеріали міжнародного науково-практичного семінару (Суми, 28-29 лютого 2012 р.)*. Суми: СумДУ, 2012. С.131-135.
3. Тишковець М. Топоніми в лінгвокраїнознавчому аспекті вивчення української мови як іноземної. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної: зб. наук. праць*. Львів, 2009. Вип. 4. С. 86–89.

Нетривіальна інтерпретація інноваційності в комунікативно-інтенційній моделі (KIM) як новій біозбалансованій еволюційній освіті (НБЕО)

Полянська І. В.

*доцент кафедри української, російської мов та прикладної лінгвістики
e-mail: irapolwuhu@gmail.com*

Чернявська С. М.

*к. іст. н., доцент, зав. кафедри української, російської мов та прикладної лінгвістики
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
м. Харків, Україна*

Think Different
(Думай по-іншому/англ./)
Steve Jobs

Решить проблему невозможно на том же
уровне мышления, на котором она возникла
А. Эйнштейн

Проблема інноваційності у сучасному освітянському просторі постає наразі певною мірою актуальною. Здійснюючи моніторинг останніх публікацій щодо педагогічних технологій, спостерігаємо велику кількість статей, присвячених саме інноваційним підходам під час викладання [11; 5; 12]. Однак саме ця категорія у пануючій кризовій традиційній лівопівкульній освіті (ТЛО) трактується достатньо тривіально та стандартно. Більшою мірою вона ідентифікується з використанням інформаційних технологій, комп'ютерних програм, впровадженням дистанційного навчання, мультимедійних засобів та прийомів тощо. Причому дослідники пропонують традиційні конче цікаві вправи та завдання, форми та види роботи тощо [11; 5; 12]. Слід зауважити, що активізація використання та впровадження інформаційних технологій у процес навчання, безумовно, урізноманітнює його; є необхідним та закономірним явищем, адже ми функціонуємо в умовах інформаційно-комунікативного суспільства (ІКС) [1], зовнішньою специфічною ознакою якого є саме розвиток та зростання ролі інноваційних інформаційних технологій у житті людини.

Однак необхідно усвідомити, що цей процес відбувається в межах кризової ТЛО та аж ніяк не допомагає якось трансформувати її або вийти за її межі. Більш того, відбувається ускладнення трансформації кризової ТЛО в умовах інформаційної інтоксикації та переходу, за словами відомого дослідника С. Лазарєва, центру розумової діяльності з мозку людини до гаджетів [3]. Насправді в умовах ІКС викладачі спостерігають такі начебто парадоксальні явища, що вони дивують: постійне загострення психологічної залежності студентів від гаджетів, зниження концентрації у сприйнятті інформації на заняттях, відсутність захопленості та зацікавленості навчанням, що разом призводить до різкого зниження рівня успішності студентів і рівня усвідомленості. Студентові тепер, мовляв, не потрібно вивчати нову лексику через те, що все є в телефоні. З одного боку, це зручно, здавалося б, спрощує

процес навчання, а з іншого, - це нівелює мотиваційну стимуляцію студента. Таким чином, криза сучасної ТЛО полягає не в недостатньому використанні інформаційних технологій, а в конче негативному впливі ТЛО на стан здоров'я як викладачів, так і студентів, за твердженням академіка Н. В. Маслової [4], внаслідок пріоритетного розвитку під час навчання лівої півкулі, що вона відповідає за раціональне логічне мислення.

Відомо, що, як можливий варіант подолання зазначених вище суперечок, ми досліджуємо, апробуємо та впроваджуємо на кафедрі протягом декількох років комунікативно-інтенційну модель (KIM) викладання лінгвістичних дисциплін, яка репрезентує нову біозбалансовану еволюційну освіту (НБЕО). У попередніх публікаціях були визначені та всебічно проаналізовані параметри та моделеутворювальні принципи; доведена специфічна особливість та інноваційність проекту. Деякі зі статей наводимо у даному форматі як приклад [6; 7; 8].

У зв'язку з актуальністю проблеми інноваційності постала необхідність визначити характерологічну специфічність інтерпретації цієї категорії у межах KIM як НБЕО. Задача поданої статті – з'ясувати концептуальні відмінності тлумачення поняття «інноваційність» у межах ТЛО та у KIM як НБЕО.

Звичайно, змістовне наповнення аналізованої категорії не може залишатися минулим, дотеперішнім в контенті KIM як НБЕО через те, що модель концептуально вийшла за межі кризової ТЛО і, як було доведено, принципово відрізняється від неї [9].

Концептуальним є той факт, що інноваційність у межах KIM як НБЕО передбачає, насамперед, формування у студентів та викладачів нової свідомості, розвитку усвідомленості, враховуючи вимоги сучасності та потреби суб'єктів навчання задля виживання у суспільстві «ризиків, що постійно зростають», за словами відомого німецького соціолога та філософа Лумана. Актуалізація категорії усвідомленості як студентів, так і викладачів, що вона стає базовою в нашій моделі, реалізується у таких продуктивних формах

роботи, як заміна рефератів на навчальні есе з психологічних тем на кшталт «Що для мене є усвідомленість і для чого вона необхідна», «Чому категорія усвідомленості є актуальною в наш час», «Які я можу назвати власні досягнення протягом останнього року » (поза межами вишу) тощо. Подальша репрезентація есе в групі, обговорення та аналізування доповідачів за методом де Боно РМІ [2] та прийому активного слухання, полілогічна комунікація – ці види роботи активують формування нової свідомості під час навчання. Також конче важливим компонентом задля здійснення цієї задачі є вимога до кожного студента усвідомлювати, яку навичку, уміння або знання він здобуває під час виконання певних вправ і завдань. Протягом експерименту було доведено, що, коли студент розуміє та усвідомлює сенс виконуваної роботи, її ефективність і активність студента суттєво зростає.

Наступним параметром інноваційності в КІМ як НБЕО, який впливає з попереднього, є нетривіальна інтерпретація творчості, що вважає за головне творче завдання для студента та викладача створення нового себе як особистості, максимального розкриття та розвитку своїх індивідуальних здібностей, тобто активування трансформаційних процесів. Задача викладача – створити задля цього тотальні умови. З цією метою в КІМ розроблений метод творчого реагування [7], що його успішно застосовуємо задля розв’язання як навчальних, так і життєвих ситуацій. На відміну від ТЛО, під час викладання нового матеріалу студентові пропонуємо самостійно або з невеликою допомогою викладача сформулювати найважливіші проблеми у даній темі, навести приклади з життя, актуалізуючи дослідження, а також інтегруючи здобуті разом знання у фахову галузь студента. Це реалізуємо за допомогою специфічної системи розроблених різноманітних запитань: активувальних, мотивувальних, пізнавальних, провокативних, креативних, риторичних тощо. Також надалі студенти самостійно формулюють запитання один до одного з певних тем, з’ясовують один одному незрозумілі нюанси, певні складнощі, застосовуючи так звані високі соціальні технології – парне навчання. Головне –

це створити умови задля найвищої активації студента, коли протягом заняття він постійно знаходиться в комунікації, розмірковує, висуває якісь припущення, здогадки та передбачення, безперервно напоготові обґрунтовувати, доводити, ілюструвати свою думку, наводити яскраві приклади тощо. Задля мотивації та стимуляції цих процесів як інновацію ми використовуємо накопичувальну бонусну оцінювальну систему, яка складається з двох рівнів. Перший рівень – це оцінювання стану активності мозку студента протягом заняття та протягом усього семестру. Якщо студент під час заняття відповідає на різноманітні запитання не менш п'яти разів, він отримує наприкінці уроку великий плюс. В ідеалі він намагається його здобути кожного заняття. Другий параметр – це визначення рівня успішності студента, який складається з двох-трьох відповідей творчих реальних або модельованих домашніх завдань (Д/З) або проектів (достатньо одного) протягом семестру. Кінцевий результат студент отримує з урахуванням обох рівнів оцінювання. Якщо студент активно, стабільно, успішно співпрацює протягом усього семестру, він звільняється від контролів, а також в змозі здобути рейтингову кінцеву оцінку.

Інноваційним у КІМ як НБЕО вважаємо також системний розвиток та формування у студентів проектного конструктивного мислення за допомогою розробленого триетапного алгоритму виконання творчих Д/З [10]. З колекцією найцікавіших есе та проектів наших студентів можна ознайомитися на сайті кафедри за адресою: web.kpi.kharkov.ua/lingvo/ru/. Безумовно, активне системне впровадження та інтеграція ІТ технологій, нетрадиційних та інтерактивних методів навчання в КІМ як НБЕО є важливою складовою в системній нетривіальній інтерпретації інноваційності. Наразі ми також створюємо специфічну методологічну базу моделі, опис якої залишається поза форматом поданої статті. Подальшою перспективою розвитку інноваційності в межах КІМ як НБЕО є інтегрування в модель технології Трансерфінга та навчання системного мислення, прийомів де Боно.

Література:

1. Горошко Е. И. Информационно-коммуникативное общество в гендерном измерении: Монография. Харьков: ФЛП Либуркина Л. М.; 2009. 816 с.
2. Де Боно Эдвард. Искусство думать: Латеральное мышление как способ решения сложных задач = Lateral Thinking An Introduction. — М.: Альпина Паблишер, 2015. — 172 с.
3. Савельев С. В. Как заставить мозг работать: <https://www.youtube.com/watch?v=YHt074yQ0xU&sns=em>.
4. Маслова Н. В. Ноосферное образование. Как превратить обучение в естественное познание мира Москва: .Концептуал; 2017 г. 238 с.
5. Nikulin A. V., Nakonechnaya T. V. INNOVATION IN TRAINING OF FUNDAMENTAL DISCIPLINE: *Středoevropský věstník pro vědu a výzkum*. 2019. № 3 (55) Central European Journal for Science and Research. Praha: Publishing house Education and Science, 2019. P. 58-63.
6. Полянская И. В., Шевченко В. Ф., Павлова Г. Д. Осознанность как базисная категория коммуникативно-интенциональной модели (КИМ) преподавания языка. Новый коллегиум, № 1, 2015г. Харьков: с. 33-37.
7. Полянская И. В., Шевченко В. Ф. Развитие творческого реагирования в контексте коммуникативно-интенциональной модели обучения РКИ. Материалы 7-й Международной научно-практической конференции 8-11 июня 2013г. Ялта. Сборник научных работ «Русский язык в поликультурном мире» Киев: 2014 г. С.190-194.
8. Полянская И. В., Шевченко В.Ф., Сладких И. А. Коммуникативно-интенциональная модель преподавания языков как инновационный проект современного образования. Оралдың ғылым жаршысы, - Уральск, Республика Казахстан: ТОО «Уралнауцкнига», -2014. - № 47 (126). – с. 51-56.
9. Полянська І. В., Чернявська С. М., Сладких І. А. Комуникативно-інтенційна модель у контенті нової біобалансованої еволюційної освіти (розміркування щодо полеміки з колегами-філологами). В: Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія. Досвід, проблеми. Збірка наукових праць. Випуск 49. Київ-Вінниця: 2017 р. с.154-157.
10. Полянська І. В., Шевченко В. Ф. Розвиток проектного мислення та інтуїції під час викладання лінгвістичних дисциплін у контенті КІМ як нової еволюційної освіти. В: XXV міжнародна науково-практична конференція «Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я» MicroCAD-2017; ч. IV; Харків: с.26.
11. Семененко І. Є. Деякі проблеми використання інноваційного підходу до навчання у процесі мовної підготовки. «Инновации и традиции в преподавании РЯ в вузе и в школе» - Материалы IX междунар. Научно-практической конференции Вып 9, ч.2 X: ХНУСА. 2014. с.102-103.
12. Уточкина Е. Применение информационных технологий для активизации самостоятельной работы студентов. Новый коллегиум, № 1, 2015г. Харьков: с. 14-18.